

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

27 aprilie 2011

55-2 Nr. 05

Domnului Dumitru PULBERE,
Președinte al Curții Constituționale

Onorată Curte,

În conformitate cu prevederile art. 135 din Constituția Republicii Moldova, art. 4 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 și 38 din Codul jurisdicției constituționale Vă remitem, alăturat, sesizarea privind controlul constituționalității unor dispoziții din Legea nr. 48 din 26 martie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și din Legea bugetului de stat pe anul 2011 nr. 52 din 31 martie 2011.

Dat fiind că aplicarea legii bugetului este una temporară, efectele căreia vor înceta la finele anului 2011, pentru a diminua eventualele grave consecințe, solicităm respectuos examinarea sesizării în **regim prioritar**.

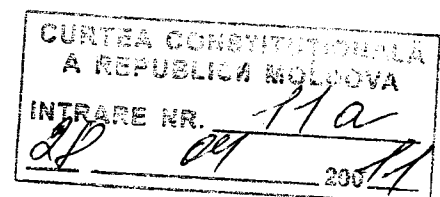
Anexă: Sesizarea

Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,

V. Voronin

Deputații în Parlament:

S. Sărbu
I. Dodon
L. Gheorghe

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

S E S I Z A R E

privind controlul constituționalității unor dispoziții din Legea nr. 48 din 26 martie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și din Legea bugetului de stat pe anul 2011 nr. 52 din 31 martie 2011

Onorată Curte,

La 26 martie 2011, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 48 pentru modificarea și completarea unor acte legislative ¹. La 31 martie 2011, a fost adoptată Legea bugetului de stat pe anul 2011 nr. 52 ².

1. Prin art. IX din Legea nr. 48 din 26 martie 2011 au fost operate modificări și completări la Legea nr.847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială).

La articolul 9, alineatul (2) s-a completat în final cu textul “, precum și a cheltuielilor din împrumuturi pentru proiectele finanțate din surse externe (ratificate de Parlament), granturi, donații și sponsorizări intrate în posesia instituțiilor publice și neincluse în bugetul aprobat”.

La articolul 11 alineatul (5), litera b) s-a completat în final cu textul: “Această prevedere nu se extinde asupra cazurilor prevăzute la art.43 alin.(2¹).”.

La articolul 36:

alineatul (5) s-a completat în final cu textul “, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege”;

alineatele (6), (7) și (8) s-au abrogat.

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 53, art. 114

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 63-64, art. 151

Articolul 43 s-a completat cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

“(2¹) Excepție de la prevederile alin.(1) și (2) este majorarea deficitului bugetar în legătură cu intrările și utilizarea peste prevederile aprobate în buget a împrumuturilor pentru proiectele finanțate din surse externe (ratificate de Parlament), precum și în legătură cu utilizarea soldurilor din anii precedenți de la împrumuturi pentru proiecte finanțate din surse externe (ratificate de Parlament) și de la granturi, donații, sponsorizări intrate în posesia instituțiilor publice.”.

2. Prin art. 20 din Legea bugetului de stat pe anul 2011, Ministerul finanțelor a fost autorizat să efectueze un șir de acțiuni, inclusiv următoarele:

a) să modifice, la cererea întemeiată a executorilor primari de buget, indicatorii stabiliți ai bugetului de stat:

- privind mijloacele speciale (fără granturi, donații, sponsorizări și alte intrări cu titlu gratuit) și fondurile speciale, ca urmare a acumulărilor de venituri la aceste componente peste limitele anuale aprobate în total executorului primar de buget;

- privind proiectele finanțate din surse externe, ca urmare a intrărilor suplimentare de împrumuturi și granturi externe, precum și a utilizării soldurilor bănești existente la începutul anului în conturile proiectelor respective;

- privind granturile, donațiile, sponsorizările și alte mijloace intrate suplimentar cu titlu gratuit în posesia instituțiilor publice, precum și utilizarea soldurilor bănești existente la începutul anului din aceste surse;

b) să includă în bugetul de stat, la venituri și cheltuieli, mijloacele acumulate la conturile speciale pentru ajutorarea persoanelor sinistrate în urma inundațiilor din luna iulie 2010 și altor calamități naturale;

...

d) să accepte, la propunerile întemeiate ale autorităților publice centrale, efectuarea de cheltuieli capitale (cu excepția investițiilor capitale) peste limitele alocațiilor prevăzute în acest scop în buget, în cazul posibilității acoperirii acestor cheltuieli din contul și în limita alocațiilor pentru cheltuielile curente aprobate autorităților respective în bugetul de stat la grupele funcționale principale corespunzătoare. În cazul formării de economii la cheltuielile de personal, se permite redirectionarea economiilor respective și spre cheltuielile curente;

...

f) să redistribuie, la propunerile Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, bazate pe deciziile Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, mijloacele Fondului național pentru dezvoltare regională între grupe funcționale principale;

...

l) să blocheze, în caz de sporire a deficitului bugetului de stat, anumite cheltuieli în cuantum suficient pentru menținerea nivelului deficitului aprobat, cu excepția cheltuielilor de onorare a angajamentelor de deservire a datoriei de stat, a cheltuielilor de personal, a burselor, pensiilor, indemnizațiilor, compensațiilor, alocațiilor și ajutoarelor sociale.

...

Considerăm că aceste dispoziții legale, inclusiv modificările și completările menționate, cumulativ, contravin art. 1, art. 6, art. 60, art. 66, art. 72, art. 107, art. 130 și art. 131 din Constituție din următoarele considerente.

Prin modificările și completările operate la Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar, s-a permis utilizarea mijloacelor bănești cu destinație specială fără a cere rectificarea bugetului statului de către Parlament. Astfel, s-au introdus și derogări esențiale referitoare la gestionarea deficitului bugetar.

Prin legea bugetului de stat pe anul 2011, Ministerului finanțelor i-au fost acordate unele prerogative suplimentare în ceea ce privește gestionarea bugetului de stat, prerogative care nu le-a mai avut niciodată și care îi sunt improprii. Practic, ministerului finanțelor i-a fost permisă modificarea bugetului de stat fără a rectifica, prin lege, însuși bugetul de stat.

Dispozițiile legale menționate contravin principiului constituțional al legalității care rezultă din garanția consfințită de art. 1 alin. (3) din Constituție, conform căruia Republica Moldova este un stat de drept. Acest fapt presupune ca subiecții de drept urmează să respecte legile, să se subordoneze strict regulilor juridice care au ca obiect modul de alcătuire a organelor statului, organizarea lor, atribuțiile și funcțiile ce le revin, etc.

Conform art. 60 alin. (1) din Constituție, Parlamentul este organul legislativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului. Art. 66 și 72 din Legea Supremă prevăd atribuțiile de bază ale Parlamentului, în special dreptul exclusiv de a adopta legi, inclusiv legi organice.

Toate reglementările privind bugetul de stat, gestionarea veniturilor și cheltuielilor bugetare este prerogativa de bază a Parlamentului și doar a Parlamentului. Nici o autoritate publică centrală nu poate substitui forul legislativ suprem pentru a adopta norme primare și a reglementa unele raporturi juridice care țin de competența exclusivă a Parlamentului.

Conform art. 107 alin. (1) din Constituție, ministerele traduc în viață, în temeiul legii, politica Guvernului, hotărârile și dispozițiile lui, conduc domeniile încredințate și sînt responsabile de activitatea lor.

Astfel, un minister are dreptul doar să acționeze în vederea executării legilor și hotărârilor de Guvern și nu poate să se implice în redistribuirea mijloacelor financiare care nu sunt prevăzute la Legea bugetului de stat.

În acest caz, nici Parlamentul nu are dreptul să acorde vre-unui minister sau chiar Guvernului prerogative care vin în contradicție directă cu Constituția, limitînd, astfel, dreptul exclusiv de legiferare a Parlamentului în domeniul financiar-bugetar.

Totodată, prin permisiunea utilizării mijloacelor bănești cu destinație specială fără a cere rectificarea bugetului statului de către Parlament au fost grav încălcate art. 130 și 131 din Constituție.

Conform art. 130 alin. (1) din Constituție, formarea, administrarea, utilizarea și controlul resurselor financiare ale statului sînt reglementate prin lege.

Art. 131 alin. (2) prevede că Guvernul elaborează anual proiectul bugetului de stat și îl supune aprobării Parlamentului. În caz de formare a fondului extrabugetar, el se prezintă spre aprobare Parlamentului.

Art. 9 alin. (2) din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar, prevede că autoritățile publice **nu pot admite efectuarea de cheltuieli adiționale neprevăzute în legea bugetară anuală**, cu excepția cheltuielilor legate de achitarea sumelor conform titlurilor executorii eliberate în baza hotărîrilor rămase definitive ale instanțelor judecătorești. La această prevedere s-a adăugat excepția legată de sursele externe neincluse în buget.

Conform art. 11 alin. (5) lit. b) din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar, **nici o lege, alta decît privind modificări la legea bugetară anuală, care prevede reducerea excedentului bugetului de stat aprobat sau majorarea deficitului bugetului de stat aprobat nu poate fi adoptată.** Această prevedere a fost completată cu o derogare de la regula generală prin care s-a permis majorarea deficitului bugetar în legătură cu intrările și utilizarea peste prevederile adoptate în buget a împrumuturilor din surse externe.

Prin aceste derogări esențiale de la regulile de bază, prin acordarea dreptului Guvernului și Ministerului finanțelor de a rectifica bugetul fără Parlament și fără a fi operate modificări la Legea bugetului au fost sfidate flagrant prevederile art. 130 alin. (1) și 131 alin. (2) din Constituție.

Acordarea Ministerului finanțelor, prin art. 20 al Legii bugetului de stat pe anul 2011, al dreptului să modifice indicatorii stabiliți ai bugetului de stat, să includă în buget venituri neprăvăzute în lege, să permită efectuarea unor supracheltuieli și redistribuirea mijloacelor financiare fără a cere rectificarea în Parlament a bugetului

de stat, de asemenea contravine flagrant prevederilor constituționale menționate mai sus.

Este absolut inadmisibil de a limita Parlamentul de a-și exercita atribuțiile sale de bază privind legiferarea doar din motive de ordin politic. Guvernul și ministerul finanțelor încearcă să elimine dezbaterile aprinse care pot apărea în cadrul Parlamentului și să gestioneze întregul proces bugetar de sinestărilor.

Prin atribuirea Guvernului și Ministerului finanțelor unor prerogative suplimentare în ceea ce privește aprobarea unor norme primare, în detrimentul Parlamentului, a fost încălcat și principiul separației puterilor în stat prevăzut la art. 6 din Constituție, deoarece executivul și-a arogat unele competențe exclusive ale puterii legislative.

Reișind din cele menționate și în conformitate cu art. 1, art. 6, art. 60, art. 66, art. 72, art. 107, art. 130 și art. 131 din Constituție, art. 4 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4, 38 și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale,

SOLICITĂM:

Exercitarea cotrolului constituționalității articolului IX pct. 2, 3, 5, 7 din Legea nr. 48 din 26 martie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și art. 20 lit. a), b), d), f și l) al Legii bugetului de stat pe anul 2011 nr. 52 din 31 martie 2011.

Deputații în Parlament:

V. Voronin
I. S. Sabu
I. Ty. Dodon
P. L. Gherasim